

KENT BELLEĞİNİN YANSIMA ALANI OLARAK CADDE ADLARI: SİVAS ÖRNEĞİ

STREET NAMES AS REFLECTION AREA OF URBAN MEMORY: CASE OF SİVAS

Adil Çelik*

Öz

İnsan grupları ve onların yaşadığı mekânlar arasında karşılıklı bir etkileşim sürecinin olduğu ve her bir adın arka planında barındırdığı hikâye açısından folklorik bir anlam taşıdığı bilinmektedir. Bu adlardan bir kısmı yer adlarıdır (toponimi) ve yer adları halkbilimi disiplininin içinde sadece coğrafi alanları ve yerleşim yerlerini değil aynı zamanda yerleşim yerlerinin daha küçük parçaları olan mahalle, cadde, işyeri gibi mekânların adlarını da kapsayan bir çalışma alanıdır. Herhangi bir toplumun zihinsel haritasını, kullandığı adlardan kavrayabilmenin mümkün olduğu varsayımından hareketle bu çalışmada Sivas cadde isimleri üzerinden Sivas kent belleğine dair çıkarımlar yapılması hedeflenmektedir. Sivas Belediyesinden 2020 yılında alınan veriler doğrultusunda Sivas'ta bulunan 278 cadde ismi sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. Sınıflandırma sonucunda cadde isimlerinin en önemli kaynağı olarak kişi adları belirginleşmektedir. Adları caddelere verilen kişilerin en önemli niteliklerinden birinin, Sivas'ın yerel kültürü ile ulusal kültür arasında bir bağ işlevi üstlenmeleri olduğu saptanmıştır. Böylelikle cadde adlarının da katkısı ile biçimlenen kent belleğinde, ulusal bütünün bir parçası olmaya dair fikirlerin daima muhafaza edildiği görülür. Kişi adları dışında çevresel faktörler, tarihî temalar, kentler ve meslekler de bu sınıflandırmada belirginleşen gruplar olarak kent belleğine dair verileri içerir. Ayrıca cadde adları üzerinden yaşatılan kimlik bilincinde; yatlardan âşıklara uzanan sembollerle halk kültürünün de önemli bir yer tuttuğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kent Kültürü, Bellek, Sivas, Toponimi, Cadde Adları.

Abstract

* Öğr. Gör. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Halkbilimi Bölümü, adilcelik0@gmail.com, Sivas/Türkiye, ORCID: 0000-0002-5347-3579.

It is known that there is a process of mutual interaction between human groups and the places where they live and that each name has a folkloric meaning in terms of the story it contains in the background. Some of these names are place names (toponymy), and within the folkloristics, place names are a field of study that covers not only geographical areas and settlements, but also the names of areas such as neighborhoods, streets, workplaces which are smaller parts of settlements. Based on the assumption that it is possible to make the mental map of any society from the names it uses, it is aimed to make inferences about Sivas city memory through Sivas street names. 278 Street names in Sivas were classified and evaluated according to the data obtained from Sivas Municipality in 2020. As a result of classification, person names become apparent as the most important source of street names. It has been determined that one of the most important qualities of the people named after the streets is that they act as a link between the local culture of Sivas and the national culture. Thus, in the urban memory shaped by the contribution of street names, it seems that ideas about being a part of the national whole are always preserved. Apart from person names, environmental factors, historical themes, cities and professions also include data on urban memory as groups that are evident in this classification. In addition, in the identity awareness lived through street names; It has been determined that folk culture has an important place with symbols ranging from mausoleums to minstrels.

Keywords: *Urban Culture, Memory, Sivas, Toponimi, Street Names.*

Giriş

İnsanlar, kendileri de dâhil olmak üzere evrendeki her nesneyi, durumu, duyguyu, fikri işaret etmek amacıyla adlardan faydalanmıştır. Ses ya da yazılı işaret olarak dolaşımında kalan bu adlar, göstergebilimcilere göre nesnelere kendileri ile karıştırılmamalıdır. Yani herhangi bir şeyin adı, o şeyi işaret eder. Bu durumda bir ad, her şeyden önce belli bir grup insanın üzerinde uzlaştığı bir fikre dayanır. Sözü edilen uzlaşma noktası da aslında artistik bir iletişimsel süreç olan folklordur. Folklor ve adlar arasındaki ilişki, özellikle XIX. yüzyıl Avrupa'sında filoloji ve halkbilimi disiplinlerinin iç içe gelişmeleri üzerinden de netleştirilebilir. S. V. Örnek (2000: 20), halkbilimi disiplininin çalışma alanlarını 25 alt başlık hâlinde verirken bunlardan birinin adlar olduğunu belirtir. Pek çok toplumda, çocuklara isim verme eyleminin törensel biçim ve kurallara sahip olması da adın folklorik anlamını daha yakından ele almayı önemli kılar.¹

Ong (2012: 48); adların, insanlara, adlandırılan nesne üzerinde bir sahiplik duygusu verdiği saptamasını yapar. Bu duygu bir yandan insanı doğaya karşı, toplumu da bireye karşı muktedir kılarken öte yandan bu adlandırmayı kullanan insanlar arasında bir ortaklık oluşturarak ortak bir belleğin inşa edilmesine olanak tanır.² Bu durumun en karakteristik yansımalarından biri, yer adlarında görülür. Belli bir yerde yaşayan insan grubu ile yaşanan

¹ Bununla birlikte halkbilimi disiplininde adlar üzerine yapılan çalışmaların çoğunlukla kişi adları üzerine odaklandığını, çocuklara adın verildiği törenlerin biçim ve anlamını çözümlenmeye dönük bir niteliğe sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu konuda yapılan belli başlı çalışmalar içerisinde Başgöz (1976), Örnek (1975) ve Sakaoglu'nun (1979) eserlerinden bahsedilebilir.

² Kolektif hafızanın biçimlenişi; mekândan ritüele, anlatılardan inançlara kadar pek çok farklı alanda gerçekleşebilir. Bu tarz bir belleğin en önemli taşıyıcılarından biri de standart dilden ayrı bir mecrada ortaya çıkan ve bazı adlandırmalarda da kullanılabilen yöresel sözcüklerdir. Konunun Sivas özelindeki bir değerlendirmesi hakkında bkz.: (Başaran, 2019).

yer arasında her durumda kompleks ilişkiler kurulur. Bazı durumlarda insan grubu, içinde yaşadığı mekânın; bazı durumlarda ise mekânlar, içlerinde bulunan insan gruplarının izlerini taşır (Halbwachs, 2017:142). Yer adları, Halbwachs'ın işaret ettiği bu ilişki biçimlerinden ikincisine dâhil edilebilir.

Bir gölün, dağın, şehrin ya da caddenin adlandırması sayesinde bu mekânların fiziksel varlığına ihtiyaç duymaksızın ortak bellekte bazı fikirlerin canlanması sağlanabilir. Böylelikle Assmann (2015:47) tarafından toplumsal belleğin biçimlenmesi için kullanılan araçlardan biri olarak kabul edilen mekân, basit bir kimlik işareti dönüşmeye başlar. Bu açıdan herhangi bir toplumun zihinsel haritasını çıkarmak için ya da o toplumun dünya görüşüne dair fikir sahibi olabilmek için söz konusu toplumun kullandığı isimler, güçlü anlamları barındıran semboller olarak halkbilimcilerin ilgi odağı olmuştur. Aksan'a göre yer adları *"bir ulusun kültürünü yansıtan kavramlar dünyasını, bir ulus için önemli olan kavramların hangileri olduğunu aydınlatan birer ışık olarak düşünülmelidir"* (1974: 185).

Burada Türk yer adlarına dair çalışmaların özellikle yerleşim yeri isimleri ve doğal yerlere odaklandığını vurgulamak gerek.³ Bu çalışmaların, halkbilimi disiplininin XIX ve XX. yüzyıldaki teleolojik tutumunun da etkisi ile büyük ölçüde uluslaşma süreçlerinde izlediği politikalar ekseninde yürütüldüğü de bilinmektedir.⁴ Yıldırım'ın (1984); coğrafyanın, yer adı sayesinde vatan olacağına dair saptamaları, halkbilimi disiplininin yaygın tavrı ile örtüşür. Öte yandan yer adları konusu halkbilimi parametreleri ile Gönen (2004) ve Işıksan (2010) örneklerinde olduğu gibi efsaneler ile bağlantılı olarak da ele alınmıştır.

Sakaoğlu'na (2001: 9) göre oldukça geniş bir çalışma alanına sahip olan adbilim; dilbilimi, sosyoloji, halkbilimi gibi farklı disiplinlerin yaklaşımları ile incelenmeye müsaittir. Acaroğlu'na (2006: LX) göre de yer adları dilbiliminin çalışma alanlarından biri olarak kabul edilmesine karşın aslında halkbiliminin ana konularından biridir. Kendi içinde üç bölüme ayrılan adbilimin (onomastik) bölümlerinden biri yer adlarıdır (toponimi) ve bu alanda kent, kasaba, köy gibi yerleşim yerleri ile birlikte cadde, sokak ve meydan gibi bu yerleşim yerlerinin daha özel kısımlarının adları incelenmektedir (Aksan, 1979:103).

Folklorun üretilebilmesi için etkileşime, etkileşim için de ortak mekânlara ihtiyaç vardır ve bu mekânlar isimler ile birlikte insanlar için bir anlam ifade eder. Connerton'a (2012:20) göre bir yer adının basitçe telaffuz edilmesi dahi bir hikâyeyi kısa ve öz bir biçimde anlatır. Kırsal yaşam alanlarında mesire yerlerine, hıdırlıklara ya da kırlara yüklenen anlam, kentleşmeyle birlikte insanlar tarafından tasarlanmış olan daha yapay mekânlara yüklenmeye

³ F. Köprülü ile başlayan Türk yer adları çalışmalarının başlıcalarının listesi için bkz.: (Eren, 2010: 14-15). Yer adlarını halkbilimi disiplininin yaklaşımları ile ele alan bazı çalışmalar için bkz.: (Durbilmez ve Tekin, 2014; Özsemerci, 2019; Küçükünter, 2020).

⁴ Bu konudaki en titiz örneklerden biri Acaroğlu'na (2006) aittir. Yazar, söz konusu eserinde büyük bir bilimsel titizlikle Bulgaristan'daki Türkçe yer adlarının izlerini sürer. Acaroğlu'nun çalışması ile Bulgaristan hükümetinin izlediği Türk kimliğini yok sayan politikalara karşı Bulgaristan'daki Türk varlığının meşruiyeti güç kazanır.

başlanmıştır.⁵ Bu dönüşüm esnasında sürekliliğini koruyan dinamik ise mekânların adlandırılması ve bu adlandırmaların folklorik anlamı olmuştur. Cadde, bu mekânlardan biridir. Bu açıdan kırsal yaşam alanlarındaki mesire yerlerine, ırmaklara, dağlara verilen adlar ile kentlerde caddelere verilen adların; toplumsal hafızada kapladığı alan ve onun biçimlenmesine yaptığı etki açısından benzerliklere sahip olduğu söylenebilir. Bu ortaklıklar, cadde adları üzerine yapılacak olan araştırmaları değerli kılmaktadır.

Yukardaki varsayımlardan hareketle bu makalede; Sivas'taki cadde isimlerinden yola çıkarak kent belleği ve ideolojiye dair çıkarımlarda bulunulacak ve adlandırmaların folklorik anlamları daha yakından kavranmaya çalışılacaktır. Araştırma kapsamında 2020 yılı itibari ile Sivas Belediyesinin verilerinde kayıtlı olan toplam 278 caddenin ismi ele alınıp sınıflandırılarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Cadde isimlerinin sınıflandırılmaları üzerine evrensel (De Bress, 1990) ya da ulusal (Aliğaoğlu ve Uzun, 2011) boyutta tasnif denemeleri olsa da her ülkenin ve her kentin kendine özgü niteliklerinden dolayı mevcut modellerin yaygın bir şekilde kabul gördüğünden bahsetmek zordur. Bunun için çalışmada Sivas cadde adlarının sınıflandırılmasında tamamen ele alınan malzemenin kendi özgün niteliğinin belirleyici olduğunu vurgulamak gerek. Sivas cadde adları sınıflandırıldığında sırasıyla kişi adları, çevre ile ilgili adlandırmalar, tarihî adlar, kent adları, mesleklerle ilgili adlar gibi bir dağılım ortaya çıkmaktadır. Bu makaledeki anlam arayışı, sınıflandırmada kullanılan söz konusu başlıklar üzerinden yürütülecektir.

Tablo 1. Sivas Cadde Adları

Kişi adına dayanan adlar	
	A. Rauf Sarısözen, Abdülhamit Han, Abdulvahab Gazi, Ağababa, Ahi Emir, Ahmet Turan, Akşemsettin, Ali Baba, Alparslan Türkeş, Arap Evliya, Arapşeyh, Aşık Veysel, Atatürk, Barbaros, Battal Gazi, Bekir Sami Kunduh, Bilge Kağan, Cahit Zarifoğlu, Celal Bayar, Celal Kayacan, Çelebi Mehmet, Danişment Gazi, Dede-balı, Dr. Rahmi Karahasanoğlu, Dursun Gencer, Emir Paşa, Ergun Göze, Erhan Üstündağ, Eşref Bitlis, Fahrettin Paşa, Farabi, Fatih, Fevzi Çakmak, Fuzuli, Hacı Fevzi Baysoy, Halil Rifat Paşa, Halis Vermezoğlu, Hamza Yerlikaya, Hayri Sığircı, Hikmet Boran, Hikmet Işık, Hoca Ahmet Yesevi, Hüdayi, İbni Sina, İhsan Öger, İnönü, İsmail Güneş, İsmet Yılmaz, Katip Çelebi, Kazım Karabekir, Kemaleddin İbni Humam, Kerim Çavuş, Kurtcebe Noyan, Lokman Hekim, M. Feyzullah Moral, Mahmut Özdemir, Mecnun Otyakmaz, Mehmet Akif Ersoy, Melek Reşit Hanım, Melik Gazi, Menderes, Merve, Mevlana, Mimar Sinan, Mor Ali Baba, Muhammed İkbâl, Muhsin Yazıcıoğlu, Mum Baba, Namık Kemal, Necip Fazıl Kısakürek, Necmettin Erbakan, Nuri Demirağ, Osmanpaşa, Ömer Seyfettin, Pilot Kaya İstektepe, Rahmi Günay, Rasim Başara, Ruhsati Baba, Sabri Hafız, Sait Paşa, Selahattin Erorhan, Sultan Murat, Süleyman Şah, Şemsi Sivasi, Şeyh Çoban, Şeyh Edebalı, Şeyh Erzurumi, Şeyh Şamil, Şht Ahmet Eyce, Şht Akgün Sezginer, Şht Bahattin Erturhan, Şht Emin Alacahan, Şht Fethi Akyüz, Şht Hamit Kandur, Şht İsmail Şirin, Şht Kenan Ardıç, Şht Melih Çimen, Şht Mesut Çimen, Şht Metin, Şht Osman Yurt, Şht Ömer Halisdemir, Şht Soner Müşteri, Taptuk Emre, Turgut Özal, Ulubatlı, Vali Muammer Bey,

⁵ Bu dönüşüm sorunsuz bir şekilde ilerlemez. Kontrolsüz ve bilinçsiz kentleşme sonucunda geleneksel kültürün aktarım problemleri ile birlikte kaybolması ya da zarar görmesi teması etrafındaki problemleri tartıştığı “Paldır Kültür Kentleşmeler” adlı eserinde Oğuz; hıdırlıkların, mesire yerlerinin, çeşme başlarının yerini sinema salonlarının, oyun salonlarının almasından bahsederek bunun toplumdaki kimlik bilincini ve aidiyet hissini olumsuz etkilediğinden söz eder ve “toplana madığımız yerlerde dağılmışız” (2019: 52) diyerek durumu açıklar.

	Vali Varinli, Y. Ziya Başar, Yahya Bey, Yahya Çavuş, Yahya Kemal Beyatlı, Yavuz Bülent Bakiler, Yavuz Sultan Selim, Yunus Emre, Yüksel Yancı, Zübeyde Hanım
Çevreyle ilgili adlar	53-1 Sanayi, 53-2 Sanayi, 53-3 Sanayi, 53-4 Sanayi, 53-5 Sanayi, 53-6 Sanayi, Adalet, Akademisyenler, Akdeğirmen, Akyokuş, Arıburnu, Aydoğan, Bankalar, Barajyolu, Cumapazarı, Çarşıbaşı, Çayırağzı, Çiçekli, Çiftlik, Demiryolu, Dikilitaş, Dikimevi, Doğu, Doğukent, Esentepe, Esenyurt, Fabrika, Fadlum, Ferhatbostan, Fidanlık, Gökçekler, Gökmedrese, Gölet, Gültepe, Halfelik, Hastane, Hıdır Ağa, Höllüklük, İshan, Karaağaç, Kardeşler, Kepenek, Kesikköprü, Kırıkseten, Kızılırmak, Kumlu Tarla, Küçük Sanayi, Mahkeme Çarşısı, Menzil, Merakum, Mısmırlamak, Organize Sanayi 1, Organize Sanayi 3, Organize Sanayi 4, Organize Sanayi 5, Organize Sanayi 6, Organize Sanayi 7, Öğretmenler, Paşa Bostan, Paşapınarı, Porsuk, Pulur, Pünzürük, Seyrantepe, Sıhhiye, Sivasspor, Sularbaşı, Şifa, Tek Mezar, Tekke, Temeltepe, Terminal, Tuzlugöl, Uzuntepe, Üçyıldız, Villakent, Yenidoğan, Yenişehir, Yeşilyurt, Yiğitler, Yumurta Tepe
Tarihî adlar	80. Yıl, Alperen, Alsancak, Anadolu, Atakent, Başbağlar, Bayrak, Çanakkale, Dört Eylül, Fetih, Gelibolu, Göktürk, Hakimiyet, İpekyolu, İradeyi Milliye, İstiklal, Kongre, Kurtuluş, Malazgirt, Millet, Millî Mücadele, Misak-ı Millî, Müdafa, Sarıkamış, Şehitler, Türkistan, Türkmen, Ulus, Uygur, Zafer
Kent adları	Ankara, Bağdat, Buhara, Karabağ, Kayseri, Kerkük, Musul, Niksar, Plevne, Saraybosna, Taşkent
Mesleklerle ilgili adlar	Bezirci, Demirciler, Galerici, Kazancılar, Keresteciler, Toptancılar
Diğer adlar	Altın Başak, Altıntabak, Asilzade, Aşıyan, Başkent, Bayır bucak, Behram, Birlik, Boğaz Köprüsü, Cihangir, Erva, Eser, Güven, Hanzade, Hayat, İller, Kardelen, Köseadağ, Mutlu, Safa, Seheryeli, Selimiye, Sila, Sirer, Sultan Şehir, Süleymaniye, Tarhana, Tuna, Ufuk, Uzunyol, Yeditepe, Yeşilay, Yolcu, Zehravi

---

Kişi Adlarına Dayanan Adlar

Kişi adlarının yer adı olarak kullanılması durumu, hemen hemen her toplumda görülen evrensel bir eğilimdir (Sakaoğlu, 1984: 259). Kaynağını kişi adlarından alan Türkçe yer adları üzerine Eyice (1965) tarafından yapılan tasnif denemesi, bu eğilimin Türk kültüründe de ne derece yaygın olduğunu gösterir. Sivas'ta 2020 yılı itibari ile bulunan 278 cadde isminden 116 tanesinin adlandırması, kişi adları ile yapılmıştır ve bu sayı oransal olarak tüm caddelerin %41,7'lik kısmına denk düşmektedir. Bu oran, kent hafızasının inşa edilmesi esnasında bir şekilde toplumsal belleğe yerleşmiş ünlü kişilerden fazlasıyla yararlanılmaya çalışıldığını göstermektedir.

Kişi adlarının oluşturduğu küme, kendi içinde bir sınıflandırmaya tabi tutulduğunda söz konusu 116 isimden 25 tanesinin politika ile uğraşmış olan kişilerin adları olduğu görülür. Oransal olarak politikacıların oluşturduğu küme, kaynağını kişi adlarından alan cadde adlarının toplamının %21,5'ini kaplamaktadır. Bu durum, gündelik hayatta politikaya yüklenen önemin bir yansıması olarak değerlendirilebileceği gibi caddelerin adlandırmalarındaki bürokratik işleyişin de hesaba katılması ile politikacıların daha çok kendi adlarını ölümsüzleştirme çabası olarak da değerlendirilebilir.

Politikacılardan oluşan 25 isim içerisinde Adnan Menderes, Alparslan Türkeş, Turgut Özal, Necmettin Erbakan ve Muhsin Yazıcıoğlu gibi parti başkanlığı yapmış siyasetçiler; bu grubun en şöhretli olanlarıdır. Hepsinin ortak noktası muhafazakâr ve milliyetçi ideolojileri benimsemiş olan partileri kurup yönetmiş olmalarıdır. Bu ortaklık kent insanının siyasi tercihlerinin doğal bir yansıması olarak da okunabilir. Sivas caddelerinin adlandırılması açısından bu beş isim içerisinde Muhsin Yazıcıoğlu'na ayrı bir önem verildiği ve kendisinin kent belleğinde daha özel bir yere konumlandırıldığı açıkça görülür. Kendisinin hem Sivashlı olması hem de toplumu derinden etkilemiş bir helikopter kazası sonucunda hayatını kaybetmesi gibi durumlar bu ilginin nedenleri arasında gösterilebilir. Yazıcıoğlu'nun geçirdiği helikopter kazası esnasında helikopteri kullanan pilotun ve Yazıcıoğlu'na eşlik eden BBP Sivas il başkanı ve başkan yardımcısının adlarının da kentteki caddelere verilmiş olması, Yazıcıoğlu'nun kent belleği içerisindeki özel yerini işaret eder.

Bu isimler dışında bakanlık ve vekillik yapmış Sivashlı siyasetçiler, Sivas'ta belediye başkanı ve vali olarak çalışmış olan isimler bu kategoriye dâhil edilmiştir. Bakanlık ve vekillik yapan isimlerin de en büyük ortak noktaları içerisinde Sivashlı olmaya ek olarak muhafazakâr partilerde siyaset yapmak bulunur.

Tablo 2. Kişi Adına Dayanan Adlar

Politikacılar ve bürokratlar	A. Rauf Sarısözen, Alparslan Türkeş, Bekir Sami Kunduh, Celal Bayar, Celal Kayacan, Emir Paşa, Erhan Üstündağ, Hamza Yerlikaya, Hayri Sığırcı, Hikmet Boran, Hikmet Işık, İsmet Yılmaz, M. Feyzullah Moral, Menderes, Mahmut Özdemir, Muhsin Yazıcıoğlu, Necmettin Erbakan, Nuri Demirağ, Rahmi Günay, Rasim Başara, Turgut Özal, Vali Muammer Bey, Vali Varinli, Yusuf Ziya Başara, Yüksel Yancı
Tarihî adlar	Abdülhamit Han, Atatürk, Barbaros, Fatih, Halil Rıfat Paşa, İnönü, Kazım Karabekir, Melek Reşit Hanım, Melik Gazi, Muhammed İkbâl, Sultan Murat, Süleyman Şah, Şeyh Şamil, Ulubatlı, Yahya Çavuş, Bilge Kağan, Çelebi Mehmet, Zübeyde Hanım, Yavuz Sultan Selim, Sait Paşa, Fahreddin Paşa, Fevzi Çakmak, Kurtcebe Noyan, Osmanpaşa
Dini tasavvufi menkıbevi adlar	Abdülvahab Gazi, Ağababa, Ahi Emir, Akşemsettin, Ali Baba, Arapşeyh, Battal Gazi, Danişment Gazi, Dede-balı, Hacı Fevzi Baysoy, Hoca Ahmet Yesevi, Hüdayi, Kemaleddin İbni Humam, Lokman Hekim, Mevlana, Mor Ali Baba, Mum Baba, Şems-i Sivasi, Şeyh Çoban, Şeyh Edebalı, Şeyh Erzurumi, Taptuk Emre, Yunus Emre, Ahmet Turan, Arap Evliya
Sanatçılar	Âşık Veysel, Cahit Zarifoğlu, Fuzuli, Mehmet Akif Ersoy, Mimar Sinan, Namık Kemal, Necip Fazıl Kısakürek, Ömer Seyfettin, Ruhsati Baba, Selahattin Erorhan, Yahya Bey, Yahya Kemal Beyatlı, Yavuz Bülent Bakiler
Bilim insanları	Dr. Rahmi Karahasanoğlu, Farabi, İbni Sina, Kâtip Çelebi
Şehitler	Eşref Bitlis, İhsan Öger, Şht Ahmet Eyce, Şht Akgün Sezginer, Şht Bahattin Erturhan, Şht Emin Alacahan, Şht Fethi Akyüz, Şht Hamit Kandur, Şht İsmail Şirin, Şht Kenan Arduç, Şht Melih Çimen, Şht Mesut Çimen, Şht Metin, Şht Osman Yurt, Şht Ömer Halisdemir, Şht Soner Müşteri
İş insanları	Halis Vermezoğlu, Mecnun Otyakmaz
Gazeteciler	İsmail Güneş, Ergun Göze
Diğerleri	Kerim Çavuş, Merve, Pilot Kaya İstektepe, Sabri Hafız, Dursun Gencer

Kişi adlarında ikinci büyük kategoriye ise Türk tarihinin farklı dönemlerinde iz bırakmış isimler oluşturmaktadır. Bu kategoride 24 örnek bulunmaktadır ve özellikle hanedan mensupları, üst düzey yöneticiler, tarihte iz bırakmış askerler dikkat çekmektedir. Tarihî isimlerin içerisinde ise en önemli yoğunluk Osmanlı dönemine aittir. Süleyman Şah gibi Osmanlı genesisini andıran isimler, Abdülhamit Han, Fatih, Sultan Murat, Çelebi Mehmet, Yavuz Sultan Selim gibi hükümdarlar yer almaktadır. Bunların dışında Halil Rifat Paşa, Sait Paşa gibi bürokratlar; Ulubatlı, Osman Paşa, Yahya Çavuş ve Fahrettin Paşa gibi askerler göze çarpar. Özellikle buradaki dört askerin her birinin Türk tarihi içerisinde önemli bir başarıyı işaret eden anlamları barındırdığı görülür. Bu açıdan Ulubatlı ile İstanbul'un fethi, Gazi Osman Paşa ile Plevne Savunması, Yahya Çavuş ile Çanakkale Savaşı ve Fahreddin Paşa ile de Medine Savunması gibi savaflara dair anıların canlı tutulmasına katkı sağlanır. Buradaki isimler, milliyetçi ve muhafazakâr politikacıların işaret ettiği anlamla örtüşen bir niteliğe sahiptir ve bu açıdan homojen bir kent belleğinin belirginleşmesine hizmet eder.

Tarihî kişi adları içerisinde Osmanlı'dan sonra Cumhuriyet döneminde bir yoğunlaşma dikkat çeker. Osmanlı genesisine Süleyman Şah ile yapılan vurgu, Cumhuriyet söz konusu olduğunda Zübeyde Hanım ile kendini gösterir. Bu kategoride Atatürk, İnönü, Kazım Karabekir ve Fevzi Çakmak gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda ön saflarda yer alan generallere ek olarak Sivas ile bağdaştırılan daha yerel kişilerden de bahsedilebilir. Sözelimi Melek Reşit Hanım, Cumhuriyet ve Sivas kent kimliğini birleştiren isimlerden biri olarak bir caddede adı yaşatılan tarihî bir kişidir. Mondros Mütarekesi'nden sonra Anadolu'daki örgütlü yapılarını bir bir kaybetmeye başlayan Türkler, bireysel çabalar ve ulusal bir heyecanla yeniden örgütlenirken Melek Reşit Hanım da 4 Eylül 1919'da Sivas Kongresi tamamlandıktan hemen sonra "Sivas Anadolu Kadınları Müdafa-i Vatan Cemiyeti" adlı bir dernek kurmuştur. Ulusal tarih açısından atılan önemli bir adımın sembolü olan Melek Reşit Hanım Caddesi'nin çağrıştırdığı öykü, yerel bellek ile ulusal belleği birbirine bağlayan bir işleve sahiptir.

Burada ayrıca bahsedilmesi gereken bir başka husus da toplam sayısı 116 olan kişi adlarından yalnızca iki tanesinin kadın ismi olmasıdır. Zübeyde Hanım ve Melek Reşit Hanım şeklindeki bu iki isim de Cumhuriyet fikri ile bağlantılı bir noktaya konumlandırılmaları açısından ayrıca anlamlıdır. Oransal olarak tarihî kişi adlarının yalnızca %1,7'sinin kadın olması Türk toplumunun erkek egemen kültürel yapısının Sivas kent kimliğine açık bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Cumhuriyet döneminin tarihi kişi adları içerisinde Sivas kent kimliğine vurgu yapan bir başka isim de Kurtcebe Noyan'dır. Sivas doğumlu olan bu general, İstiklal Savaşı'nda aktif bir rol alarak Cumhuriyet'in kuruluşuna katkı sağlamış bir isim olarak dikkat çeker. Bu açıdan adı, yaşatılmaya değer görülmüştür.

Bunlara ek olarak Sivas caddelerinde isimleri yaşatılan tarihî kahramanlardan biri de beylikler döneminden kalma olan Melik Gazi'dir. Sivas'ın siyasi ve kültürel hayatı açısından beylikler döneminin en az Osmanlı kadar önemli olduğu bilinmektedir.

24 tarihî kişi adından 22 tanesi Türk tarihine ait iken 2 tanesi ise Türk tarihinin dışında kalan isimlerdir. Bunlar Şeyh Şamil ve Muhammed İkbâl'dir. Her iki ismin de ortak noktası İslamcı fikirlere sahip olmalarıdır. Şeyh Şamil XIX. yüzyılda Rus ordusuna karşı savaşan Kafkasyalı Müslümanların lideri olarak dünyadaki Müslümanlar arasında bir popülerliğe sahiptir. Türkiye'de de özellikle Kafkasya göçmenleri ile birlikte oluşmaya başlayan bir Şeyh Şamil kültüründen bahsetmek mümkün. Şeyh Şamil'in popülerliğinde İslami bir motivasyona ek olarak Kafkasyalı göçmenlerin belirleyici olduğu tahmin edilse de Sivas'ta bir caddeye ismini veren Pakistanlı Muhammed İkbâl'in popülerliğinin tek dayanağı onun İslamcılık ile özdeşleşen kimliği olarak değerlendirilebilir.

Kişi adlarında, politikacılardan ve tarihî isimlerden sonra anlamlı bir yoğunluğun olduğu bir başka küme ise bazıları menkıbevi bazıları ise tarihî bir kimliğe sahip olan İslami kişilerdir. Bunların bir kısmı mutasavvıf, bir kısmı ulema, bir kısmı ise halk anlatıları ile üretilmiş imajlardan ibarettir. Hepsinin ortak noktası İslami bir kimliğe sahip olmalarıdır. Bu kategoride Türk tasavvuf geleneğinin kurucu ismi kabul edilen Hoca Ahmet Yesevi, bu öğretiyi Türkistan'dan Anadolu'ya taşıyıp burada yaygınlaştıran Tapduk Emre, Yunus Emre, Mevlana C. Rumi gibi tüm Türk ulusunun belleğinde yaşayan isimler yer alır. Buna ek olarak Türk sözlü anlatı geleneğinde hikâyeleri yüzlerce yıldır yaşatılan Battal Gazi ve Danişment Gazi'nin isimleri de iki caddede yaşar. Efsanevî isimlere verilebilecek bir başka örnek ise Lokman Hekim'dir. Türk tarihinde önem taşıyan iki yöneticinin yetişmesine katkı sağlamış olan Şeyh Edebalı ile Akşemsettin de bu kategoriye dâhil edilebilir.

Bunların dışında bu isimler içerisinde anlamlı bir küme oluşturan bir başka grubu ise Sivas ile bir şekilde ilişkisi bulunan veliler oluşturmaktadır. Bu isimlerden önemli bir kısmının türbeleri Sivas'ta bulunmaktadır. Türbeleri Sivas'ta bulunan ve cadde adlarına kaynaklık eden on isim şu şekildedir: Abdulvahab Gazi, Ahi Emir, Ahmet Turan Gazi, Ali Baba, Arap Evliya, Arap Şeyh, Mor Ali Baba, Şems-i Sivasî, Şeyh Çoban ve Şeyh Erzurumî. Türbesi kentte bulunan velilerin adlarının caddelere verilmesindeki bu yaygınlık, kent kimliğinin biçimlenmesinde atalar kültürüne ve ziyaret yerlerine yüklenen anlamı göstermektedir denilebilir. Özellikle halk arasında bu türbelerin her birinin şifa, kısmet ve baht arayışlarında etkili olduklarına dair kabuller, bu isimlerin kent belleğinde önemli bir yer kaplamasına neden olmuştur.

Kişi adları içerisinde dikkate değer bir başka yoğunluk ise şehit olan asker ve polisler etrafında oluşur. Şehitler kategorisine dâhil edilebilecek 15 isim yer alır. Bu şehitlerden dokuzunun doğum yeri Sivas'tır, bir tanesinin ise şehit olduğu yer Sivas'ın Zara ilçesidir. Şehitlerin sekizi askerdir ve içlerinde generalden ere uzanan rütbeleri barındırmaktadır. Beşi polis, biri ise makinisttir. Eşref Bitlis ve Akgün Sezginer adlı şehitler uçak kazası ile Melih Çimen ise bir kaza sonucunda şehit olmuştur. Bu üç ismin dışında kalanların tamamı terör

saldırıları sonucunda şehit olmuştur. Cadde adlarındaki bu yaygınlık, toplumsal belleğin inşasında ve modern Türk toplumunda bireylerin toplum olma bilincinde, teröre karşı verilen mücadelenin bir öneme sahip olduğunu gösterir. Bu mücadelede şehit olan kişilerin adları caddelere verilip onların adı yaşatılırken bir taraftan da o isimlerle simgeleştirilen toplumsal birlik fikri canlı tutulmaktadır.

Kişi adlarında sayıca şehitlerden sonra gelen isimler ise sanatçılara ait. Sanatçı kategorisine dâhil edilebilecek 11 isim yer almaktadır. Bu isimlerden biri mimar, biri hikâyeci, dokuz tanesi ise şairlikleri ile ön plana çıkan isimlerdir. Şairlerin yazarlara nazaran sayıca çok daha fazla olmasının altında yatan sebep olarak Türk halk kültürüne özgü olan sözlü kültüre yatkınlık durumu gösterilebilir. Geleneksel kültürde yalnızca estetik artı değer üretmenin değil aynı zamanda bilgiyi de muhafaza edip aktarmanın yolu şiirden geçtiği için şairlerin diğer meslek gruplarına nazaran bir ayrıcalığa sahip olduğu bilinir. Şairlerin bu ayrıcalıklı konumu, Sivas cadde adlandırmaları üzerinden de okunabilir.

Âşık Veysel ve Ruhsati Baba, buradaki dokuz şair içindeki halk ozanlarıdır. Âşıklık geleneğinin Erzurum ve Kars ile birlikte önemli merkezlerinden biri olan Sivas'ın kent hafızasında özellikle Âşık Veysel'in oldukça önemli bir yer kapladığı bilinir. Kentteki Âşık Veysel Bulvarı'nın başladığı kavşakta bulunan Âşık Veysel Anıtı da bu önemin bir başka yansımasıdır. Bağlama ve fotr şapkadan oluşan bu sade görsel kompozisyon, onu görenlerin belleğinde Veysel imajını canlandırır. Kafka'sız bir Prag, Yahya Kemal'siz bir İstanbul ya da Victor Hugo'suz bir Paris'in düşünülemediğini vurgulayan Özdemir (2012: 20), zirve şahsiyetlerin kent ve ülkelerin imajlarındaki önemine vurgu yapar. Bu açıdan Âşık Veysel'in de Sivas için aynı işlevi üstlenmiş bir zirve şahsiyet olarak değerlendirildiği görülür.

Şairlerin iki tanesi divan şairi diğerleri ise modern Türk şiirinin önemli temsilcilerindedir. Sanatçı kategorisinde yer alan isimlerden yalnızca üçü Sivaslıdır. Bunlar: Âşık Veysel, Ruhsati Baba ve Selahattin Erorhan'dır. Üçünün ortak noktası sanat içinde folkloru temsil etmeleridir. Aslında bu veri, bir kent olarak Sivas'ın Türkiye'de halk müziği ve halk şiiri ile ilgili olarak kapladığı özel yeri işaret etmesi açısından da anlamlıdır.

Bilim insanları kategorisinde yer alan dört isimden yalnızca Dr. Rahmi Karahasanoğlu'nun Sivas ile bir ilişkisi bulunur. Karahasanoğlu, Sivas'a bir üniversite kurulmasını kendine misyon edinmiş bir bilim insanı olarak bu uğurda mücadele etmiş ve Cumhuriyet Üniversitesi'nin kurucuları arasında yer almış olan bir kişidir. Bu açıdan kent belleği içinde bir öneme sahiptir. Bilim insanı kategorisindeki Farabi, İbni Sina ve Katip Çelebi şeklindeki üç isim ise Sivas ile doğrudan bağları bulunmamakla birlikte İslam uygarlığı ve Türk kültürü açısından taşıdıkları önem üzerinden kavranarak kullanılmaktadır.

Çevreyle İlgili Adlar

Sivas'taki caddelerin adlandırılmasında kişi adlarından sonraki en yoğun ikinci anlamlı küme ise çevre ile ilişkili adlar oluşturmaktadır. Bu kategoride 81 cadde bulunur ve bu sayı

oransal olarak tüm caddelerin %29,1'ine denk düşer. Bu kategoride bulunan 81 isimden önemli bir kısmı kaynağını caddenin bulunduğu mevkiden, semtten ya da mahalleden alır. Listede yer alan Aydoğan, Sularbaşı, Dikilitaş, Yumurtatepe gibi pek çok cadde ismi aslında o caddenin geçtiği mevkiin isimleridir. Caddenin adlandırılmasında çevredeki doğal coğrafi yapıların adları da belirleyici olabilmektedir. Serpincik Göleti'ne giden caddenin adının Gölet olması; Kızılırmak ve Mısmılırmak adlı caddelerin adlarını yanlarındaki nehirlerden, Kardeşler Caddesi'nin ise adını yakınındaki bir tepeden almış olmaları bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Çevredeki binalar ve bu binaların işlevleri ile ilgili cadde adlandırmalarına da rastlanılmaktadır. Bankalar, Dikimevi, Fabrika, Terminal gibi cadde adları bu yapılara doğrudan işaret ederler. Bazen de cadde adlandırmaları ile o cadde üzerinde bulunan yapılara dolaylı bir atıf yapıldığı görülür. Sözelimi Şifa ve Sıhhiye caddelerinin adları ile bu caddelere bakan hastaneye, Adalet Caddesi ile bu cadde üzerindeki Adliye binasına ve Sivasspor Caddesi'nin adı ile 4 Eylül Stadyumu'na yapılan telmihler söz konusudur.

Kaynağını çevreden alan cadde adları, aslında halk kültüründeki yaratmaların adlandırılmasında işleve büyük bir önem verildiğini de göstermektedir. Örneğin resmi adı İnönü Caddesi olan Sivas'ın en işlek caddelerinden birinin halk arasında İstasyon Caddesi adı ile bilinmesi durumu; işlevin, sembolik anlamların önüne geçmesine örnek olarak kabul edilebilir. Bir ucunda tarihî yapıları ile kent meydanı, diğer ucunda ise 1937 yılında hizmete açılan Sivas Tren Garı'nın bulunduğu cadde, pratikte adını en azından bir dönemliğine kenti her açıdan diğer kentlerle bağlayıp ülkenin bir parçası hâline getiren istasyondan alır.

Tarihî Adlar

Sınıflandırmada nicelik açısından üçüncü anlamlı kümeyi ise kaynağını tarihsel temalardan alan caddeler oluşturmaktadır. Adını tarihsel temalardan alan 30 cadde bulunmaktadır. Oransal olarak tüm caddelerin %10,7'sini kaplayan bu 30 isim içerisinde özellikle Cumhuriyet tarihine dair göndermeler başı çeker. Cumhuriyet'in ilan edilmesi sürecinde önemli kilometre taşlarından biri olan Sivas Kongresi'ne ev sahipliği yapan Sivas için bu kongrenin tamamlandığı tarih olan 4 Eylül 1919 ve kongrenin yapıldığı mekân olan Erkek Lisesi kent kimliğinde özel bir anlam taşır. Kentte bu belleği canlı tutmak adına her yıl 4 Eylül tarihinde etkinlikler düzenlenmektedir. Şehirdeki bir semtin, eğitim kurumlarının, stadyumunun adı da 4 Eylül'dür. Dahası Sivas'taki işyeri isimleri üzerine yapılan bir çalışmada da Dört Eylül adının yaygınlığına dikkat çekilir (Boyras, 2003: 157). Bu isim bir caddeye de verilmiştir. Bu kongrenin yapıldığı Erkek Lisesi'nin binası ise günümüzde Kongre Müzesi olarak işlevlendirilmiştir ve böylelikle bu belleğin canlı tutulmasına katkı sağlamaktadır. "Kongre" ismi de "4 Eylül" gibi yaygın olarak kullanılan bir başka isim olarak bir caddenin de adıdır. Bu iki kavram üzerinden Sivas'a özgü olan yerellik ile onun bir parçası olduğu ulusal küme arasında çok güçlü bir bağlantı kurulur. Türk ulusunun inşa sürecinde Sivas'ın üstlendiği sorumluluk ve ödevlerin yerine getirilmesinden duyulan toplumsal kıvanç, Kongre ve 4 Eylül kavramları üzerinden kent belleğinde canlı tutulur.

4 Eylül ve Kongre kadar etkili olmasa da bu iki kavramın dışında İstiklal, Kurtuluş, Misak-ı Milli gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihini çağrıştıran farklı kavramlar da cadde adı olarak kullanılır. Cumhuriyet fikri öylesine güçlüdür ki caddelerden birinin adı olan 80. Yıl ismiyle de Cumhuriyet'e gönderme yapılır. Göktürk gibi İslam öncesi Türk tarihini, Fetih gibi Osmanlı dönemi Türk tarihini ve Gelibolu gibi daha yakın dönemleri andıran tarihî isimler de dikkat çeker.

Kent Adları

Sivas'taki cadde adlarının 11 tanesi, kaynağını farklı yerleşim yerlerinden alır. Bunlardan Ankara, Kayseri ve Niksar caddelerinin adları; yolların ilerlediği istikamette bulunan yerleşim yerlerine dayanır. Misak-ı Millî sınırları içinde kalan Musul ve Kerkük; Sivas'ta birer caddeye de ad olmuştur. Tarihten gelen ulusal hedefler, caddelere verilen adlar ile toplumsal bellekte canlı tutulmaya çalışılmaktadır. Kaynağını şehirlerden alan cadde adları içerisinde özellikle Karabağ ve Taşkent ile Türk dünyasına; Bağdat ve Saraybosna adları ile Osmanlı tarihine yapılan göndermeler dikkat çeker. Görüldüğü üzere kaynağını kent isimlerinden alan caddelerin önemli bir kısmında da Türk tarihine ve Türk dünyasına dair göndermeler vardır.

Mesleklerle İlgili Adlar

Sivas cadde adları sınıflandırıldığında anlamlı bir küme oluşturan son grup ise meslek isimleridir. Belli meslekleri icra eden kişilerin işyerlerini aynı sokak, cadde ya da handa açmalarına dair bir eğilim Türk kültür tarihindeki geleneksel kent kurgusunda kendini gösteren bir durumdur. Ahilik geleneği ile de bağdaştırılabilecek olan bu durumun bir sonucu olarak pek çok şehirde bu mesleklerin sonuna çokluk eki eklenerek belli bir bölge işaret edilir. Bu bölge bazen küçük bir mahalle, bazen bir han, bazen bir sokak bazen de bir caddedir. Sivas'ta bezircilik, demircilik, kazancılık ve kerestecilik gibi Sanayi Devrimi öncesine ait geleneksel mesleklere ek olarak galericilik gibi görece daha modern mesleklerin de caddelerin adlandırılmasına kaynaklık ettiği görülür.

Sonuç

Cadde isimleri üzerinden elde edilen en çarpıcı bulgulardan biri, Sivas kent belleğinin inşasında kişilere büyük bir önem verildiğidir. Caddelere verilen kişi adlarının çağrıştırdığı hikâyeler, bireylerin toplum olmasına katkı sağlayarak kent kültürünün oluşumuna olanak tanır. Kaynağını kişi adlarından alan caddelere verilen isimlerin önemli bir kısmı, kentin muhafazakârlığına dair homojen bir imajın belirginleşmesine hizmet eder.

Adları caddelerde yaşatılan kişilerin önemli bir kısmı, bir kent olarak Sivas ile bu kentin siyasi ve kültürel olarak parçası olduğu Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ilişkiyi hatırlatan bir anlama sahiptir. Millî Mücadele'ye destek veren Sivaslılar, Sivaslı ünlü politikacı ve bürokratlar, Sivaslı bilim insanları, Sivaslı sanatçılar, terör saldırıları sonucunda şehit olmuş Sivaslı güvenlik güçleri mensupları gibi örnekler; Sivas kent kimliğinin Türk ulusal kimliğinin oluşturduğu geniş örüntünün inşacı bir parçası olduğu fikrini canlı tutar. Kaynağı, tarih ile

ilişkili olan isimlerdeki Cumhuriyet fikrini çağrıştıran kavramlar da aynı amaca dönük bir işleve sahiptir. Kentin en işlek iki caddesinin adlarının Atatürk ve İnönü olması da aynı amaca hizmet eder.

Adlandırmalar içerisinde atalar kültü ile bağdaştırılabilecek pek çok veli, türbeler, halk şairleri gibi geleneksel kültüre dair ayrıntılar Sivas kent kimliğinin bileşenleri içerisinde Türk halk kültürünün özel bir anlama sahip olduğunu göstermektedir.

Kaynakça

- Acaroğlu, M. T. (2006). *Bulgaristan'da Türkçe Yer Adları Kılavuzu*. Ankara: TTK.
- Aksan, D. (1974). Anadolu Yer Adları Üzerine En Yeni Araştırmalar. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı: Belleten*, 21(22), 185-193.
- Aksan, D. (1979). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileri İle Dilbilim III. Cilt*. Ankara: TDK.
- Aliğaoglu, A. ve Uzun, A. (2011). Şehirselsel Toponimi (Hodonimi): Türkiye İçin Bir Tipoloji Denemesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 9(2), 123-133.
- Assmann, J. (2015). *Kültürel Bellek: Eski Yüksek Kültürlerde Yazı Hatırlama ve Politik Kimlik*. (A. Tekin, Çev.), İstanbul: Ayrıntı.
- Başaran, U. (2019). Kültür Taşıyıcısı Olarak Sivas'ta Kullanılan Yöresel İkillemeler. *Sivas Kongresi'nin 100. Yılında Her Yönüyle Sivas Uluslararası Sempozyumu*, (s. 87-102). Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Başgöz, İ. (1976). İnsan Adları ve Toplum. *Türk Dili*, XXXIII(294), 164-170.
- Boyras, Ş. (2003). İletişim Açısından Sivas'ta Ticarî İşletme Adları. *Millî Folklor*, 15(60), 141-160.
- Connerton, P. (2012). *Modernite Nasıl Unutturur*. (K. Kelebekoğlu, Çev.), İstanbul: Sel.
- De Bres, K. (1990). English Villige Street Names. *Geographical Review*, 80(1). 56-67.
- Durbilmez, B. ve Tekin, F. (2014). Nevşehir Yöresi Yerleşim Adları Üzerine Bir Değerlendirme. *folklor/edebiyat*, 20(77), 113-132.
- Eren, H. (2010). *Yer Adlarımızın Dili*. Ankara: TDK.
- Eyice, S. (1965). İstanbul'un Mahalle ve Semt Adları Hakkında Bir Deneme. *Türkiyat Mecmuası*, 14, 199– 216.
- Gönen, S. (2004). *Anadolu'da Yer Adlarına Bağlı Olarak Oluşan Efsaneler Üzerine İncelemeler*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi], Selçuk Üniversitesi.
- Halbwachs, M. (2017). *Kolektif Hafıza*. (B. Barış, Çev.), Ankara: Heretik.
- Işıkhân, T. (2010). *Hikâyesi ve Efsaneleriyle Gaziantep Semtleri*. İstanbul: IQ Kültür Sanat.
- Küçüktüncer, M. (2020). *Gazipaşa İlçesi (Antalya) Yer Adlarının Halkbilim Açısından İncelenmesi*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi], Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Oğuz, M. Ö. (2019). *Paldır Kültür Kentleşmeler*. Ankara: Geleneksel.
- Ong, W. J. (2012). *Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi*. (S. P. Banon, Çev.), İstanbul: Metis.
- Örnek, S. V. (1975). Türk Folklorunda Ad Seçme ve Ad Koyma. *Boğaziçi Üniversitesi Halk Bilim Yıllığı*, (s. 101-112). İstanbul: Boğaziçi.
- Örnek, S. V. (2000). *Türk Halkbilimi*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Özdemir, N. (2012). *Kültür Ekonomisi ve Yönetimi (Seçki)*. Ankara: Hacettepe.
- Özsemerci, S. (2019). *Çorum İli Yer Adlarının Halkbilimsel Açısından İncelenmesi*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi], Bozok Üniversitesi.
- Sakaoğlu, S. (1979). Türkçede Soyadları. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırmaları Dergisi*, Ahmet Cafeoğlu Özel Sayısı, 375-422.
- Sakaoğlu, S. (1984). İnsan Adlarından Kaynaklanan Yer Adlarımız. *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, (s. 259-264). Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Sakaoğlu, S. (2001). *Türk Ad Bilimi I: Giriş*. Ankara: TDK.
- Yıldırım, D. (1984). Coğrafyadan Vatana Geçiş ve Vatan ile Göç Ediş Problemi. *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, (s.157-168). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Extended Abstract

Each name refers to a story when pronounced in any group and this story is actually the folklore of the small group in which that name is produced and consumed. It is known that folklorists have been studying names for two centuries. Although a significant part of these studies focus on the meanings of the person's names and the ceremonies in which they are given, some of them are on place names. Folklorists who work on place names mostly for a nationalist purpose are more focused on geographical places and settlements. However, it is of course not possible to limit the scope of place names to them. Smaller areas that make up residential areas such as workplaces, neighborhoods and streets can also be resolved within the scope of places names. Based on these names, folklore, the awareness of belonging and the mind map of the community that uses them can be accessed. Accordingly, place names can be considered as guiding symbols. Based on these symbols, it is very possible to focus on the memory of the community that produced and consumed it and to make some inferences.

Based on these assumptions, the street names of the city of Sivas are discussed in a folkloric approach in this article. Within the scope of the research, the data received from Sivas Municipality in 2020 were subjected to an evaluation. From the available data, 278 street names, which are understood to be located in the city center of Sivas, have been subjected to a systematic classification. As a result of the classification, it was determined that 126 of the source of street names were based on person names, 81 on environmental data, 30 on historical themes, 11 on city names and 6 on professions. In the classification, 34 names could not be categorized because there was no partnership link between them. The search for meaning in this article is carried out by converting these categories resulting from classification into heads.

Politicians make up the most common set of person names all of whom are conservative figures. The popularity of conservative politicians in urban memory is followed by historical heroes. Another area of density in the names of the person is formed around saints. What these three groups have in common is to contribute to keeping conservative ideas about identity alive in urban memory of Sivas. Then come the artists and scientists. Among the artists, poets come to the fore. The fact that poets are given more importance than the performers of other branches of art can be explained by the fact that Turkey in general and Sivas in particular have a strong oral culture. Another proof of this situation is that in general, street names are abundantly found in misntrels along with shrines. Martyrs constitute an important category in the names of individuals. Sivas is the birthplace of many of these security forces, especially those who were martyred as a result of terrorist attacks and called to the streets.

In addition to places such as neighborhood, workplace within the names related to the environment, natural geographical structures such as mountain river lake have also been decisive. Street namings made direct references to the environment in some cases, while in others indirect references were made. Another important category is historical names. This group includes a small number of names reminiscent of pre-Islamic Turkish history, Seljuk and Ottoman periods, as well as stronger references to the establishment of the Republic of Turkey. The most important reason behind the overuse of details reminiscent of the establishment of the Republic of Turkey in street names is that Sivas is the fund in part of the establishment story. It can be said that urbanites who think that they have made an important contribution to the national organization try to keep this memory alive with their street names. Apart from these, two sets can be mentioned that can be considered meaningful. The first is city names and the other is professional names. Within the names of the city, themes shaped by

historical ideas stand out. In the category of professional names, traditional professions are predominantly manifested. The importance given to traditional professions once again demonstrates the function of folk culture in shaping urban memory of Sivas.

